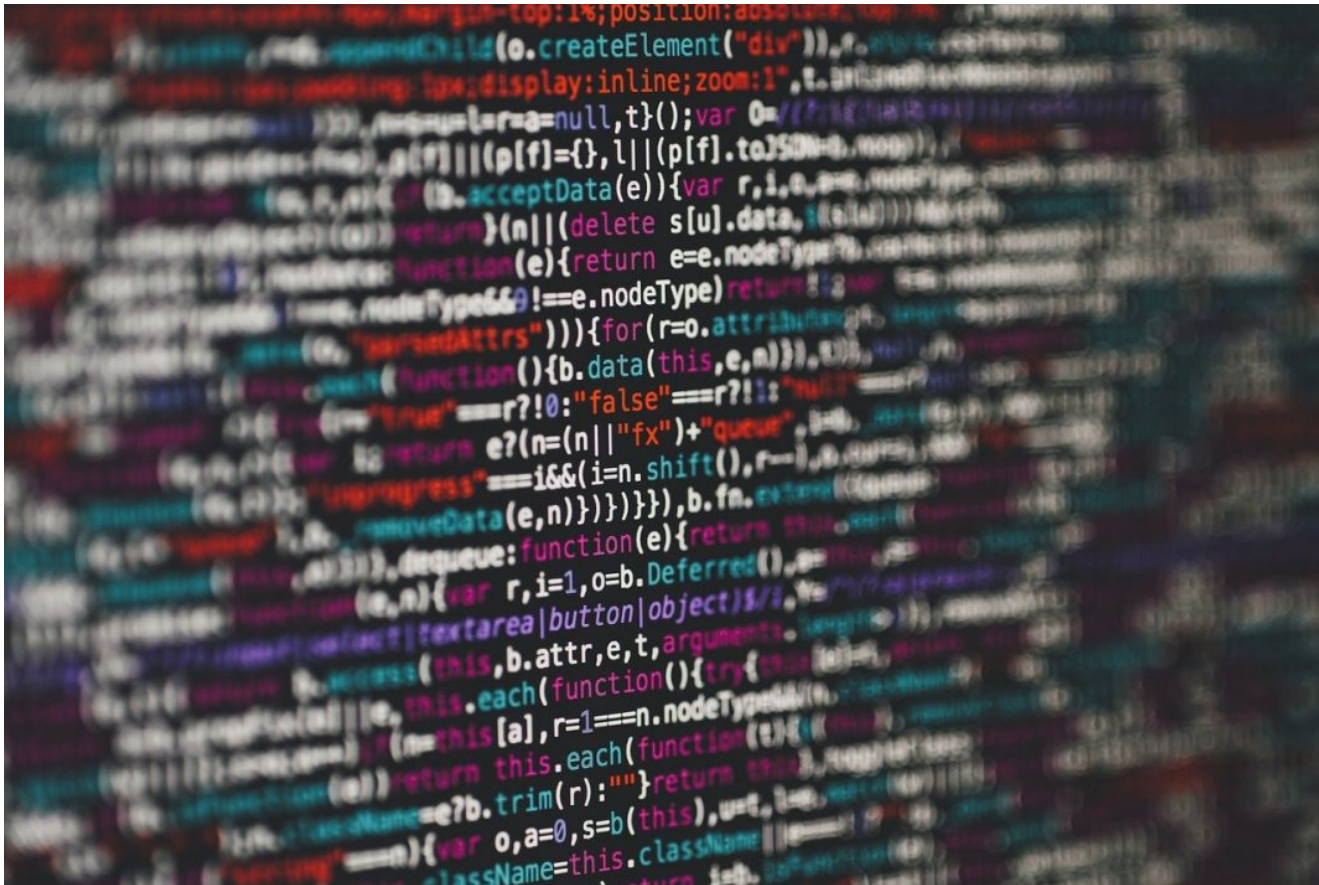

Korištenje zdravstvenih podataka u svrhu efikasnijeg liječenja pacijenata

Potrebno je stvoriti klimu da je prikupljanje, obrada i analiza podataka nešto što je neminovno i u interesu svakog pojedinca

Autor **Margarita Weisz** - 27/11/2021

digitalizacija

Zdravstveni podaci dobivaju novu vrijednost kako se zdravstveni sustav sve više digitalizira. Prikupljaju se podaci, posebno pacijenata, koji su sve više dostupni, analiziraju se i tako se otvaraju nova saznanja. Koncept Big data značajno se upotrebljava u posljednje vrijeme, a malo ljudi zna što on predstavlja.

– Big data je koncept koji se odnosi na analizu velike količine, velikih podataka, velikom brzinom, vrlo često u realnom vremenu – objašnjava Katarina Gvozdanić iz Hrvatskog društva za medicinsku informatiku.

Analizom tih podataka mogu se dobiti nove informacije, posebno one koje bi nam inače mogle promaknuti. Međutim, kod analize velike količine podataka iskaču neke posebne zakonitosti koje se inače ne bi mogle vidjeti.

– Snaga količine tih podataka jedna je od najvećih prednosti, ali nekad se zbog prevelike količine može izgubiti kontekst. Tu su onda važni stručnjaci koji analiziraju podatke kao i tehnologija koja iza toga stoji. Kada se, uslijed velike količine podataka, otkrije neka informacija potrebno je specifično ući u dubinu i otkriti zašto je to tako, je li stvarno tako, jesu li to zakonitosti brojeva ili je neka posebna priča iza toga – ističe Gvozdanić te dodaje kako se puno podataka prikuplja u jednom najnormalnijem radnom danu. Primjerice, ako u ordinaciju dođe 100 pacijenata u jednom danu, sasvim nesvjesno može se prikupiti najmanje sto podataka. Analiza pacijenata tada se radi prema broju muškaraca ili žena koje posjećuju liječnika, rasponu njihovih godina, te se na temelju toga može napraviti analiza dnevnog rada, bez administrativnih zavrzlama i sudjelovanja u prikupljanju podataka.

Važnu ulogu u obradi zdravstvenih podataka i digitalizaciji ima i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

– Informacijski sve je moguće, samo trebamo dobro definirati proces. Moramo imati kvalitetne podatke, biti svjesni vrijednosti tih podataka, posebno onaj tko ih upisuje i onaj tko ih obrađuje. Potrebno je dobro strukturirati bazu podataka te ih na pravilan način prezentirati i implementirati. Također, pritom je potrebno znati željene ishode odnosno točno definirati algoritme – ističe Jelena Curać, v.d. pomoćnica ravnatelja za IT iz HZZO-a.

Osim tehničkih pitanja, korištenje zdravstvenih podataka otvara i brojna etička pitanja. Naravno, sasvim se logično nameće pitanje zaštite tih podataka koji su, jednom prikupljeni, uvijek i svugdje dostupni.

U Hrvatskoj postoji CEZIH – Centralni zdravstveni informacijski sustav Republike Hrvatske u koji se slijevaju svi podaci koji se prikupljaju u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i to na jednom mjestu.

S obzirom na osjetljivost podatka, CEZIH rješenje primjenjuje visoke standarde vezane uz implementaciju sigurnosti, povjerljivosti podataka poput kontrole pristupa, visoke dostupnosti te višeslojne implementacije rješenja.

Poseban naglasak posljednjih godina stavlja se na važnost personaliziranog liječenja, ali uvijek se postavlja pitanje tko može vidjeti podatke, tko je vlasnik tih podataka – pacijent ili zdravstveni radnici.

– Prednost našeg sustava je da postoji praćenje prilikom pristupanja našem kartonu, dakle, tko gleda podatke i kada. Digitalizacija našeg primarnog zdravstvenog sustava pomogla nam je da stvari budu transparentnije. Vrlo je važno zaštititi sustav te osvijestiti potrebu da proizvođač u procesu proizvodnje pripremi na zaštitu podataka koje ćemo koristiti – objašnjava Gvozdanović.

Svatko u svojoj domeni trebao bi biti svjestan koliko koristi možemo svi imati od digitalizacije te pokušati svojoj publici prezentirati na prikladan način kako nešto koristiti te koju korist od toga imamo. Naravno, važno je istaknuti i individualnu korist. Potrebno je stvoriti klimu da je prikupljanje, obrada i analiza podataka nešto što je neminovno, a mi biramo koliko ćemo si pomoći, a koliko ćemo si napraviti administrativni uteg. Jasna nacionalna politika, ulaganje u kvalitetu i dostupnost podataka, međuinstitucionalna suradnja te transparentnost, ključni su za korištenje punog kapaciteta zdravstvenih podataka.

– Pacijenti, liječnici i informatički stručnjaci te brojne udruge pacijenata, svi koji imaju veze s digitalizacijom, trebali bi shvatiti koliko im svaki pomak u digitalizaciji znači. To je uvijek korak naprijed i nešto što je neminovno – zaključuje Gvozdanović.

Prikupljanjem, obradom i analizom podataka povećava se efikasnost zdravstvenog sustava, pacijentu je omogućeno brže i lakše liječenje, kao i terapija, i u konačnici bolja kvaliteta života.

** članak napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama*

Margarita Weisz